

Hyvinvointialueet vastaavat päihdepalveluiden järjestämisestä

Vastuu päihdepalveluiden järjestämisestä siirtyi kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023. Samassa yhteydessä päihdepalveluiden pykäliä uudistettiin ja tarkennettiin erityisesti sosiaalihuoltolaissa ja terveydenhuoltolaissa. Pykäliin on nyt kirjattu myös riippuvuusikäytymisestä, kuten peliriippuvuudesta johtuvat tuen tarpeet ja niihin annettavat palvelut. Kulunut vuosi on ollut lyhyt aika, eikä uudistuksia ja parannuksia ole vielä saatu valmiiksi.

Jotta palveluita tarvitseva pääsee eteenpäin asiansa hoidossa, hänelle on tärkeää tietää, mistä apua saa, minne voi soittaa tai mennä. Päihdepalveluiden yhteystiedot löytyvät varmimmin oman hyvinvointialueen verkkosivuilta. Myös erilaisissa kohtaamispaikoissa ja päiväkeskuksissa on tarjolla yhteystietoja.

Monet palveluihin hakeutuvat haluavat saada apua nopeasti, sillä tarve on usein akuutti. Todennäköisesti heillä on jo oma näkemys siitä, millainen palvelu olisi paras. Tarpeen oikea arviointi on ratkaisevan tärkeää onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi. Päihdepalveluita on tähänkin mennessä annettu sekä sosiaalihuollosta että terveydenhuollosta. Uudistetussa lainsäädännössä palveluvalikoimaa on entisestään lisätty ja yhteistyötä tiivistetty.

Sosiaalihuollon päihdepalveluita on täydennetty päihde- ja riippuvuustyön erityisillä palveluilla, jotka sisältävät ainakin sosiaalityötä, sosiaalihojausta, sosiaalista kuntoutusta ja asumispalveluja. Palveluilla vastataan tuen tarpeisiin ja niitä järjestetään joko avo- tai laitospalveluina. Lisäksi päihdetyön erityisenä palveluna tulee järjestää 1.7.2023 lukien päiväkeskustoimintaa päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille. He voivat asioida palveluissa myös päihtyneenä ja nimettömänä.

Uudistetussa terveydenhuollon päihde- ja riippuvuushoidossa otetaan huomioon se, että päihteitä käyttävillä henkilöillä on usein muitakin ongelmia, kuten mielenterveysongelmia ja erilaisia fyysisiä sairauksia. Päihde- ja riippuvuushoitoa saavalle potilaalle tulee varmistaa myös muu sairauden- ja terveydenhoito, jota hän tarvitsee. Jos perusterveydenhuolto ei riitä, potilaalle tulee antaa lisäksi erikoissairaanhoidon palveluita. Päihde- ja riippuvuushoidossa olevat potilaat tarvitsevat tavallisesti useita peräkkäisiä palveluita, jolloin palvelusta toiseen siirtymiseen liittyy väliinpuutoamisriski. Uudistetussa terveydenhuoltolaissa tästä on huolehdittu ja säädetty, että hoitoyksiköstä toiseen hoitoyksikköön tai hoitoyksiköstä sosiaalihuollon palveluun siirryttäessä potilaan tarpeenmukaisen hoidon jatkuvuus on turvattava.

Näillä uudistuksilla pyritään vastaamaan useaan vanhaan epäkohtaan. Keskeisiä parannuksia ovat tarpeen korostaminen palveluja valittaessa, laaja palveluvalikoima, kaikkien tarvittavien terveydenhuollon palvelujen antaminen potilaalle sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyö. Palveluja tulee antaa myös päihteitä ongelmallisesti käyttävien henkilöiden perheellä ja läheisillä silloin, kun he niitä tarvitsevat.

Tuula Sillanpää